

پیترهاو

عکاسی زیر آتش

مترجم: سولماز حدادیان

www.ketab.ir

نشر انجمن عکاسان
انقلاب و دفاع مقدس

- سرشناسه : هاو، پیتر، ۱۹۴۲-م. Peter, Howe
- عنوان و نام پدیدآور : عکاسی زیر آتش/ نویسنده: پیتر هاو؛ مترجم سولماز حدادیان
- مشخصات نشر : تهران: انجمن عکاسان انقلاب و دفاع مقدس: ۱۳۹۴.
- مشخصات ظاهری : ۲۵۶ص: مصور (بخشی رنگی): ۱۹X۱۴س م. قیمت: ۲۲۰۰۰۰ ریال
- شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۶۷۱-۹-۸
- وضعیت فهرست نویسی : فیا
- یادداشت : Shooting under fire : the world of the war photographer, 2002 : عنوان اصلی :
- یادداشت : چاپ قبلی: ساقی: انجمن عکاسان انقلاب و دفاع مقدس، ۱۳۹۱
- یادداشت : عنوان دیگر: عکاسی زیر آتش: دنیای عکاسان جنگ
- موضوع : عکاسی جنگی -- ایالات متحده -- تاریخ
- موضوع : عکاسی جنگی -- تاریخ
- شناسه افزوده : حدادیان، سولماز، ۱۳۵۹-، مترجم
- رده بندی کنگره : ۲۸۱۳۹۴/۵۲۴۸/۶/۷۲۸۲
- رده بندی دیویی : ۷۰/۴۹
- شماره کتابشناسی ملی : ۳۸۹۷۳۶۱

Shooting Under Fire: the world of the war photographer: Peter Howe

Published by Artisan, 2002

نشر انجمن عکاسان
انقلاب و دفاع مقدس

عکاسی زیر آتش، دنیای عکاسان جنگ، چاپ اول: ۱۳۹۴، تهران

ناشر: انجمن عکاسان انقلاب و دفاع مقدس

نویسنده: پیتر هاو

مترجم: سولماز حدادیان

مدیریت پروژه: انجمن عکاسان انقلاب و دفاع مقدس

بازخوانی و پی نوشت: محسن ابوالحسنی

ویراستار: علی محمد ذوالفقاری

گرافیک: پرویز بیانی، عاطفه جرنده ئی

اسکن و پردازش تصاویر: سید حامد میرهاشمی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مجتمع چاپ عصر انتظار

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۶۷۱-۹-۸، قیمت: ۲۲۰۰۰۰ ریال

حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است. تلفن: ۸۸۹۱۱۴۴۷

www.8image.ir

درباره‌ی کتاب

عکاسی زیر آتش آن گونه که مؤلف در مقدمه‌ی اثر به آن اشاره می‌کند، خاطرات و عکس‌های ده تن از عکاسان معاصر جهان از جنگ‌ها و بحران‌های شصت‌ساله‌ی اخیر است. اما دغدغه‌ی ناشر از ترجمه‌ی این اثر تنها انتشار کتابی درباره‌ی آن جنگ‌ها و بحران‌ها یا عکس‌ها و عکاسان برجسته‌شان نیست. بازخوانی خاطرات حضور در جبهه‌ها و صحنه‌های گوناگون سرمایه‌هایی از درد و رنج را با خود دارد که معیاری ارزشمند برای شناخت زمانه‌ی ما است. آنچه درباره‌ی تمامی این حوادث و اتفاقات این دوران پر آشوب صادق است، سنگدلی تمام‌عیار برخی از هم‌نوعانمان است. شاید شناخت این بیماری و تهدید بزرگی که متوجه‌ی ما است، بتواند به تغییر مسیر اشتباهی که در حال پیمودن آنیم، کمک کند. بر این اساس هر خواننده، با هر جایگاه فردی یا اجتماعی، مقصد و منظور این کتاب است و با تغییر او است که عالم تغییر می‌کند.

۱۲ پیش‌گفتار

۱۸ شاهی برای هر جنگ

۴۶ باتریک شاول

۶۴ فیلیپ جونز گریفیث

۸۴ ران هوپو

۱۰۴ کاترین لروی

۱۲۲ دان مک‌کالین

۱۴۶ سوزان میسلان

۱۶۲ کریستوفر موریس

۱۷۸ جیمز ناکتوی

۱۹۸ مگی استیبر

۲۱۴ لورنت وان در استاک

۲۳۰ پی‌نوشت

پیش‌گفتار

این کتاب، داستان عکاسی جنگ است و از تجربه‌ی ده تن از معروف‌ترین عکاسان زنده برگرفته شده است؛ کسانی که وقتی به جنگ می‌رفتند، سلاحی جز دوربین نداشتند. این اثر کتابی تاریخی نیست. هر چند صفحات آن با تاریخ پر شده است. دایرةالمعارف عکاسی جنگ نیست. حتی به‌طور یکسان هم به جنگ‌های مختلف نمی‌پردازد. چرا که بیشتر عکاسان زنده‌ی امروز به دوران ویتنام تعلق دارند. آنچه این کتاب ارائه می‌کند گلچینی است از داستان‌هایی واقعی؛ داستان‌هایی دلخراش، قهرمانانه، سوزناک و حتی خنده‌آور، از تجربه‌های عکاسان خط مقدم درگیری‌ها، از قبرس دهه‌ی پنجاه تا افغانستان قرن بیست و یکم میلادی.

جنگ شاید دشوارترین تجربه‌ای باشد که انسان از سر می‌گذراند؛ چه در کسوت یک سرباز باشد چه یک عکاس. روزها و گاه هفته‌هایی مملو از تنش‌های غیر قابل تصور. آنجا که زندگی هر آن حقیقتی شگفت را پیش چشمتان می‌گشاید و میان گردباد آشفتگی‌ها احساساتی چون ترس و شعف و هیجان را پدید می‌آورد. از کجا می‌دانم؟ در واقع به نوعی نمی‌دانم. تجربه‌ام از جنگ به عکاسی دو جنگ داخلی ایرلند شمالی و السالوادور محدود می‌شود. جنگ داخلی تنش، بی‌ثباتی و خطرات خاص خود را دارد. درگیری مسلحانه‌ای که ناگهانی و بی‌خبر آغاز می‌شود، با کوبش‌های مهیب آتش توپخانه تفاوت دارد؛ بمب‌گذاری

جنگ، جهنم جوان‌ها است

ژوئن ۱۹۶۵، این پسر که عضو لشکر ۱۷۳ هوایرد است، در حال انجام وظیفه در باند فرودگاه فوک وین^(۱) در ویتنام جنوبی است و احساساتش را با نوشته‌ای روی کلاهش نشان می‌دهد. عکاس آن، هورست فاس^(۲) در موشک‌باران ۱۹۶۷ به شدت زخمی شد و با تلاش پزشک جوانی که تازه سه ماه بود به ویتنام آمده بود نجات یافت. هر دوی آن‌ها از جنگ جان سالم به در بردند و چندی پیش هم پس از گذشت سی سال دوباره در راجستر^(۳) نیویورک با هم دیدار کردند.

در اتومبیل مانند بمباران هوایی نیست. تنش یک درگیری داخلی در اتفاقی است که ممکن است رخ دهد. تنش جنگ به خاطر اتفاقی است که دارد می‌افتد.

همین مواجهه‌ی محدود با کسانیکه در تلاش برای نابودی هم بودند، و بیشتر هم از جمع مردان بودند، مرا شیفته‌ی جنگ کرد. البته نه از آن دست آدم‌های خوره‌ی مسائل نظامی که ساعت‌ها با زل زدن به نقشه، استراتژی‌ها را بررسی می‌کنند. علاقه‌ی من به هیجان جنگ است. هیجان زنده ماندن در آستانه‌ی مرگ، در حالی که شاید آخرین تجربه‌ی زندگی پشت سر گذاشته می‌شود و این هیجان همدم ابدی‌ات می‌شود. در بدترین حالت، جنگ عصاره‌ی زندگی است؛ خلاصه‌ای از زمان که طی آن انسان می‌تواند در فاصله‌ی چند ساعت عمر کند و بمیرد. اما این نوع دانش و آگاهی، برای آن‌هایی که تجربه‌اش نکرده‌اند تا حد زیادی غیر قابل درک است.

هرگاه از بلفاست^(۱) یا سان سالوادور^(۲) برمی‌گشتم، هفته‌ها طول می‌کشید تا دوباره به زندگی آرام و یکنواخت شهری خو کنم. بدون هیجان‌هایی که جنگ با خود دارد. روزمرگی روندی خسته‌کننده است، چراکه لذت و هیجان زنده ماندن، در غیر قابل پیش‌بینی بودن آن است. مثال‌های زیادی از جنگ جهانی دوم وجود دارد. جایی که بسیاری از سربازان زخمی که در مؤسسات امن و راحت بستری شده بودند، پس از بهبودی مختصر برای اینکه به هم‌زمانشان در جنگ بپیوندند، از بیمارستان فرار می‌کردند. جنگ از آن دسته تجربه‌هایی است که با آدم‌هایش الفتی بیشتر و ماندگارتر برقرار می‌کند. اخیراً در مراسم بزرگداشت شصتمین سالگرد بمباران ژاپن، فیلم مستندی از سربازان بندر پرل هاربر^(۳) دیدم که سخت متأثرم کرد. شدت هیجان در چهره‌ی آن مردان که حالا دهه‌ی هشتاد عمر خود را سپری می‌کردند، بسیار تأثیرگذار بود. اگرچه خاطرات مبهم بخش‌های دیگر زندگی‌شان، مانند خاطره‌ی ۷ دسامبر ۱۹۴۱^(۴)، هنوز هم در خاطر مه‌آلود کسانی که آن روز را به یاد دارند، خودی نشان می‌دهد. پیوندی که هنگام فشار و سختی جنگ، میان عکاسان به وجود می‌آید نیز به همین اندازه عمیق است. این پیوند، نوعی رفاقت است که به گفته‌ی یکی از عکاسان بزرگ، زیر آتش شکل می‌گیرد. عکاسی خبری نیز همانند شاخه‌های دیگر کار خبری، حرفه‌ای شدیداً رقابتی است. دنیایی که فرصت‌ها در آن به اولین و تنها فرد حاضر در صحنه تقدیم می‌شود. اما بیشتر وقت‌ها عکاسان جنگ از این قانون مستثنی هستند. آن‌ها معمولاً با همدن. گاهی مثل دو هم‌رزم کنار هم کار می‌کنند. اما هر یک نماینده‌ای هستند از یک روزنامه یا مجله‌ی رقیب. این همکاری اگرچه ابتدا به خاطر حفظ امنیت به وجود می‌آید، اما بعدها به پیوندی عمیق بدل می‌شود که به خاطر همراهی در مکان‌های خوفناک، تقسیم ترس‌ها و آرامش‌ها و کمک کردن به زخمی‌ها و نجات جان‌شان به وجود می‌آید. از بین بردن این روابط دشوار است و هیچ چیز نمی‌تواند جایگزینشان شود.

بازگشت تلخ

این عکس لورنت وان در استاک^(۵)، مادر و فرزندی را نشان می‌دهد که اگوست ۱۹۹۶ به خرابه‌های برج‌های منهدم‌شده گروزنی در جمهوری چچن بازگشته‌اند. ارتش روسیه برای آن که اینجا را بخشی از اتحادیه‌ی روس کند، سال ۱۹۹۴ به این کشور حمله کرد. اما نه می‌توانست شکست را بپذیرد و نه قدرت مهار نیروهای انقلابی را داشت. سرانجام در اگوست ۱۹۹۶ روس‌ها مجبور شدند تفاهم‌نامه‌ی صلح را که در حکم شکستی تحقیرآمیز بود بپذیرند. در آن درگیری‌ها بیش از صد هزار نفر کشته شدند.

هر چند ماهیت این پیوندها همیشه یکسان می‌ماند، اما طبیعت جنگاوری پیوسته در حال دگرگونی است. اساس جنگ جهانی اول با دومی تفاوت دارد؛ نیکار آگوتنه شباهت چندانی با چچن^(۱) ندارد؛ جنگ افغانستان با جنگ خلیج فارس کاملاً متفاوت است. با تغییر جنگ‌ها روش‌های گزارش نیز تغییر می‌کند. همان جوامع پیشرفته‌ای که «بمب‌های هوشمند» ساخته‌اند، دوربین‌های دیجیتال، کامپیوترهای لپ‌تاپ و تلفن‌های ماهواره‌ای را هم ساخته‌اند؛ وسایلی که ابزار عکاس خبری جنگ امروز به حساب می‌آیند. دیگر نگرانی اصلی عکاسان داشتن فیلم کافی و خشک نگه داشتن آن‌ها نیست. حالا باید دنبال منبع برق برای شارژ باتری‌هایشان باشند تا وسایل جدیدشان بتوانند باز هم کار کنند. زنده ماندن عکاس جنگ امروز هنوز هم به توانایی‌اش برای زندگی در سخت‌ترین و غیر قابل باورترین شرایط کاری بستگی دارد.

زنده ماندن فقط گذر از مین‌ها و خمپاره‌ها و آتش مسلسل‌ها نیست. به یافتن غذا، جایی برای خواب و جدال با بی‌آبی هم بستگی دارد. این یعنی کار کردن در جایی که حتی حمام کردن هم می‌تواند به تجربه‌ای مرگبار بدل شود. همه می‌دانیم برای سفری دو هفته‌ای به چند ساک نیاز داریم. تصور کنید برای رفتن به بیابان‌های افغانستان یا گروزی^(۲) بمباران‌شده که ساکنانش در زیرزمین‌های به جامانده از خرابه‌های ساختمان‌ها زندگی می‌کنند، چقدر وسایل لازم است. اگر بخواهید دو ماه زیر آتش باشید، به چه چیزهایی نیازمندید؟ فهرستی مشترک شامل دو شلوار، دو پیراهن، جوراب‌ها و لباس زیر، یک رادیوی کوچک، یک چراغ‌قوه، جعبه‌ی کوچک کمک‌های اولیه، لوازم شستشو، و اگر به جایی می‌روید که آب آشامیدنی هم نداشته باشد، یک تلمبه‌ی آب با فیلتر که وزن همه‌ی این‌ها در مجموع باید کمتر از ده کیلو باشد.

روزی فیلیپ جونز گریفیث^(۳) یک عکاس جنگ خیلی خوب را این‌گونه توصیف کرد "کسی که یک متر و بیست سانت قد و سی کیلو وزن داشته باشد". اما در واقع آن‌ها با هر شکل و اندازه و رنگ و انگیزه‌ای در جنگ‌ها شرکت می‌کنند. اگرچه بیشترشان مرد هستند، اما زنان بسیاری نیز در جای خود به مؤقتت‌های چشمگیر دست یافته‌اند. وجه اشتراک همه‌ی آن‌ها، شجاعت، تدبیر، اراده و ابتکار است و آنچه ندارند سودای زندگی در روزمرگی است. آن‌ها با سوژه و نگاه خاصی که دارند، به ما می‌گویند چرا برای آن که چند تایی عکس روی صفحه‌ای چاپ شود، جانشان را به خطر می‌اندازند و چه چیز بارها و بارها آن‌ها را به میدان‌های نبرد می‌کشاند. برخی‌شان بر این باورند که اگر همه‌ی

مردم را با عکس‌هایی از خشونت، تلخ‌فرجامی، شکست و پیروزی آگاه کنند، دنیا بهتر خواهد شد. برخی بدبین‌ترند و بر این باور که عکس‌هایشان تأثیری بر حرکت تاریخ نداشته است اما اگر شاهدی بر زوایای پنهان رفتار آدمی باشند، می‌توانند مانع تحریف حقیقت در حال و آینده شوند. انگیزه‌شان هر چه باشد، به خاطر شجاعت و تعهد آن‌ها است که می‌توانیم از آن روی اهریمنی ستاره‌مان هم باخبر باشیم، ماکه زندگی ایمن و عادی‌تری داریم. اسنادی که از وحشیگری‌های آدمی ارائه می‌کنند گویای این است که تمدن‌مان از آنچه باید به آن برسد بسیار دور مانده است؛ عکس‌هایشان از لحظه‌های شجاعت و مهرورزی، نمونه‌ای است از آنچه آرزویش می‌کنیم. با خواندن خاطرات و سرگذشت‌شان می‌فهمید آنان گروهی انگشت‌شمار از مردان و زنان خارق‌العاده‌اند. ■